

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 27 lipca 2021 r.

BM-WP.070.2.37.2021

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w załączeniu przekazuję opinię dotyczącą projektu ustawy o zmianie ustawy o kinematografii (**druk senacki nr 355**).

Na wstępie pragnę wskazać, że inicjatywy związane z dostępnością dóbr kultury dla osób ze szczególnymi potrzebami są traktowane przez Ministerstwo z wielką uwagą. Jednakże przedstawiona w opiniowanej inicjatywie ustawodawczej propozycja wymaga zgłoszenia szeregu uwag oraz wątpliwości. Kierując się troską przy opiniowaniu rozwiązań związanych z dostępnością dóbr kultury dla osób ze szczególnymi potrzebami, projektowane zmiany zostały skierowane również do Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (dalej jako: „Instytut”). Wedle Instytutu zaproponowane działania nie realizują pożądaných celów, a dodatkowo powodują znaczne obciążenie dla budżetu.

I. Omówienie projektu

Przedmiotowy projekt ustawy zakłada zmianę ustawy o kinematografii. Zgodnie z założeniami projektodawców podmiot prowadzący dystrybucję filmu, który w pierwszym tygodniu dystrybucji na polskim rynku ma być pokazywany w co najmniej 10 kinach, byłby zobowiązany przekazać Polskiemu Instytutowi Sztuki Filmowej:

1) kopię filmu na nośniku elektronicznym, a w przypadku filmu zagranicznego, który będzie udostępniany z napisami, także listę dialogową filmu w języku polskim, nie później niż 21 dni przed pierwszym dniem dystrybucji filmu w kinach albo,

2) pliki audio zawierające audiodeskrypcję i napisy do filmu w wersji audio, nie później niż na 48 godzin przed pierwszym dniem dystrybucji filmu w kinach.

Następnie, zgodnie z założeniami projektowanych zmian, Polski Instytut Sztuki Filmowej byłby zobowiązany do niezwłocznego, nieodpłatnego przekazania kopii filmów oraz plików audio w celu realizacji audiodeskrypcji filmu organizacjom pozarządowym prowadzącym działania na rzecz udostępniania filmów osobom z niepełnosprawnościami z powodu dysfunkcji narządu wzroku.

II. Istotne zastrzeżenia związane z przedłożoną propozycją

Przedstawiona propozycja zmiany ustawy o kinematografii w proponowanym kształcie nie może zostać uznana za trafną. Postulaty związane ze zwiększeniem dostępności produkcji dla osób z niepełnosprawnościami mogą zostać osiągnięte za pomocą rozwiązań pozaustawowych, co ma miejsce w przypadku filmów dofinansowanych ze środków Polskiego Instytut Sztuki Filmowej. Poniżej wskazuję główne zastrzeżenia do projektu.

1. Brak oszacowania kosztów oraz wskazania źródeł finansowania

Propozycja nakłada nowe obowiązki na przedsiębiorców, które w projektowanym kształcie trudno uznać za zgodne z zasadą proporcjonalności. Przedłożona inicjatywa ustawodawcza w sposób istotny ingeruje w działania podmiotów, które nie otrzymują środków publicznych na swoją działalność, w tym podmiotów zagranicznych. Nałożenie obowiązków na przedsiębiorców powinno odbyć się z poszanowaniem ich praw i w zgodzie z zasadą proporcjonalności. W przypadku przedłożonej propozycji jest to ingerencja w prawo własności, nakładana bez dialogu z zainteresowanymi. Ustawodawca, wprowadzając normę prawną, powinien rozważyć wszystkie skutki jej wprowadzenia, zatem zarówno potrzeby osób z niepełnosprawnościami, jak również przedsiębiorców. Powinien zatem ocenić, czy dany cel możliwy jest do osiągnięcia w inny sposób niż poprzez obowiązek ustawy.

2. Brak zapewnienia ochrony prawnoautorskiej

Ponadto omawiana propozycja zmiany przepisów pomija kwestię ochrony prawnoautorskiej utworu, jakim jest film. Zaprojektowany przepis nie uwzględnia żadnych

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

mechanizmów ochrony kopii wzorcowej przed nieuprawnionym powielaniem jej treści, co powinno być przedmiotem szczególnej troski. Nieodpowiednia dystrybucja kopii wzorcowej może narazić właściciela praw na istotne szkody finansowe, jeśli kopia wzorcowa zostałaaby zwielokrotniona oraz udostępniona w nielegalnych serwisach w Internecie.

3. Niejasne zasady wyboru organizacji pozarządowych

Wybór organizacji dokonującej audiodeskrypcji powinien być transparentny. A zatem projektodawcy winni wskazać, na jakich zasadach kopia będzie przekazywana organizacjom pozarządowym, a także w jakich terminach zostanie to dokonane. Pozostawiono w tym zakresie kompletną swobodę decyzyjną, nie tworząc żadnych obowiązków po stronie organizacji pozarządowej, a jednocześnie w sposób istotny ingerując w proces dystrybucji i premierę filmu.

4. Dotychczasowe, ustawowe zadania PISF

Ujęte w przedmiotowym projekcie zmiany powinny być szersze – dla zapewnienia skuteczności oraz obejmować doposażenie Polskiego Instytut Sztuki Filmowej w środki i stosowne kompetencje. Projektodawcy założyli, że zadanie związane z dystrybucją filmu nałożone zostanie na Polski Instytut Sztuki Filmowej. Polski Instytut Sztuki Filmowej nie prowadzi, zgodnie z zakresem swoich zadań, archiwum filmowego ani nie jest podmiotem, który produkuje czy koprodukuje filmy. Instytut jedynie dofinansowuje działania wykonywane przez inne podmioty. Jak wiadomo, archiwizacja materiałów filmowych wymaga nie tylko odpowiedniej powierzchni, ale także wytworzenia odpowiednich warunków w pomieszczeniach, w których przechowywane są kopie filmowe, co może wiązać się z istotnymi nakładami finansowymi.

Należy także dodać, że problemy związane z dostępnością kinematografii dla osób z niepełnosprawnościami zostały już dostrzeżone w Uchwale nr 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Dostępność Plus. W ramach Programu przewidziano działania związane z dostępnością treści multimedialnych, m.in. przez ww. zobowiązanie producentów materiałów filmowych współfinansowanych ze środków publicznych do zapewnienia w nich audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących lub tłumacza PJM, a także przez wprowadzenie rozwiązań (w postaci standardów lub certyfikatów) dla producentów lub dystrybutorów filmowych, wprowadzających filmy zagraniczne na polski rynek, umożliwiającym dostęp do dystrybuowanych przez nich treści osobom z niepełnosprawnościami, w tym osobom z dysfunkcją wzroku (na przykład

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Administratora oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

audiodeskrypcja, wersja lektorska) lub dysfunkcją słuchu (na przykład napisy dla niesłyszących, tłumacz PJM).

Z upoważnienia,
z up. MINISTRA KULTURY,
DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU
SEKRETARZ STANU

Anna Krupka